

ዳኞች፡- ዓብዱልቃድር መሐመድ

ሂሩት መለሰ

ፀጋዬ አስማማው

አልማው ወሌ

ዓሊ መሐመድ

አመልካች፡- አበባ ትራንስፖርት ኃ/የተ/የግል ማህበር ነ/ፈጅ ምናለ በሪሁን ቀርቦዋል

ተጠሪ፡- ዓለምሰገድ ኃይሉ አልቀረበም።

ጉዳዩን በመመርመር የሚከተለውን ፍርድ ሰጥተናል።

ፍ ር ድ

አቤቱታው ሊቀርብ የቻለው አመልካች ሰኔ 03 ቀን 2000 ዓ.ም በተፃፈ አቤቱታው የፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት በመ/ቁ. 62997 ግንቦት 14 ቀን 2000 ዓ.ም የሰጠው ውሳኔ መሰረታዊ የህግ ስህተት የተፈፀመበት ነው በማለት እንዲሻርለት በመጠየቁ ነው።

የአሁኑ አመልካች በፌ/መጀ/ደ/ፍ/ቤት የፍርድ ባለእዳ፣ በፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት ደግሞ መልስ ሰጭ የነበረ ሲሆን የአሁኑ ተጠሪ ደግሞ በፌ/መጀ/ደ/ፍ/ቤት የፍርድ ባለመብት፣ የፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት በተደረገው ክርክር ደግሞ ይግባኝ ባይ በመሆን ተከራክረዋል።

የፍርድ ባለመብት የሆኑት የአሁኑ ተጠሪ ታህሳስ 29 ቀን 2000 ዓ.ም በተፃፈ ለፌ/መጀ/ደ/ፍ/ቤት ያቀረቡት አቤቱታ ቀደም ብሎ ማለትም በመ/ቁ. 36237 ከባለ እዳው ጋር ባደረጉት የስራ ክርክር ወደ ስራቸው እንዲመለሱ፣ ውዝፍ ደግሞ ወጪና ኪሳራ እንዲከፈላቸው ተወስኖላቸው እንደነበር በማስታወስ ወደ ስራ የመመለሱ ሁኔታ እንደማይፈልጉትና በምትኩ የተለያዩ ክፍያዎች ተከፍለዋቸው ከስራ እንዲሰናበቱ ጠይቀዋል። የመጀ/ደ/ፍ/ቤቱም የፍርድ ባለመብቱ በፍርዱ እንደሰፈረው በአመራጭ የጠየቁቸው ሌሎች ክፍያዎች ያልነበሩ በመሆኑና የአራት ወር የደግሞ ክፍያ የተከፈላቸው በመሆኑ ወደ ሥራ ለመመለስ እንዳልፈለጉ በመቁጠርና የሚከፈላቸው ሌላ ቀሪ ክፍያ የለም በማለት መዝገቡን ዘግቶ አስናብቷቸዋል።

ከላይ የሰፈረውን ትእዛዝ በመቃወምም የአሁኑ ተጠሪ ወደ ፌ/ክ/ፍ/ቤት ይግባኝ ያቀረቡ ሲሆን መሰረታዊ ይዘቱም ደቀም ብሎ በተፈረደልኝ መሰረት መልስ ሰጭ ምክንያት እየፈጠረ ወደ ስራ ሳይመልሱ በመቅረቱና የስራ ግንኙነታችን በመሻከሩ ወደ ስራ መመለሱ ቀርቶ በካሳ ልሰናበት በማለት ላቀረብኩት ጥያቄ ስራውን እንዳልፈለኩት በመቁጠር ያለምንም መፍትሄ መዝገቡ መዝጋቱ ተገቢ አይደለም የሚል ነው።

መልስ ሰጭ የነበሩት የአሁኑ አመልካች በሰጡት መልስም በውሳኔው መሰረት ተፈጽሟል፤ የተወሰነላቸው ውዝፍ ደግሞ ተከፍሏቸዋል፤ ወደ መደበኛ ስራቸውም እንዲመለሱ የመኪናው አረካካቢ ተመድቦላቸው እያለ የተዘጋውን መዝገብ እንደገና አንቀሳቅሰው ካሳ ተከፍሎኝ ልሰናበት ማለታቸው አላግባብ ነው ብሏል።

ይግባኝ ሰሚው ከፍተኛው ፍ/ቤትም በክ/ቁ. 62997 ግንቦት 14 ቀን 2000 ዓ.ም በሰጠው ፍርድ ይ/ባይ በስር ፍ/ቤት በዋና ክርክራቸው በአማራጭ በካሳ ልሰናበት ብለው ባይጠይቁም ውሳኔው ከተሰጠ በኋላ በአፈፃፀም መጠየቅ እንደሚችሉ በአዋጅ ቁጥር 377/1996 አንቀጽ 43/3/ በግልጽ የተመለከተ ስለሆነና የአፈፃፀም መዝገቡ ሳይዘጋ ወደ ስራ

መመለሳቸው ቀርቶ ካሳ ተከፍሏቸው እንዲሰናበቱ የጠየቁ ሰለሆነ ወደ ስራ ለመመለስ ፍቃደኛ አልሆኑም በማለት የስር ፍ/ቤቱ የሰጠው ውሳኔ በመሻር በፍርድ መሰረት ውዝፍ ደሞዝ እንደተከፈላቸው በማረጋገጥና ይህንን ውዝፍ ደሞዝ ይዘው ወደ ስራቸው ይመለሱ ብሏል።

የአሁኑ አመልካችም ከላይ የሰፈረውን የከፍተኛ ፍ/ቤቱ ውሳኔ መሰረታዊ የህግ ስህተት የተፈፀመበት ነው በማለት ሰኔ 03 ቀን 2000 ዓ.ም የተፃፈ አቤቱታ ወደዚህ ሰበር ችሎት አቅርቧል። መሰረታዊ ይዘቱም በፍርድ መሰረት የአራት ወራት ውዝፍ ደሞዝና ወጪና ኪሳራ ለተጠሪው በመክፈል ስራቸውም እንዲጀምሩ ደብዳቤ ጽፈንላቸው እያለና በዚህ ደረጃም ፍርድ የተፈፀመ መሆኑ ግልጽ ሆኖ እያለ ከዚህ በኋላ ተጠሪው ወደ ስራ ከመመለስ ይልቅ ካሳና ሌሎች በፍርድ ያልተፈረዱላቸውን ክፍያዎች ተከፍሏቸው ከስራ እንዲሰናበቱ ያቀረቡት ጥያቄ የፌ/መ/ደ/ፍ/ቤት በትክክል የወሰነውን ከፍተኛ ፍ/ቤቱ በይግባኝ አክራክሮ ወደ ስራ ይመለሱ ማለቱ መሰረታዊ የህግ ስህተት ነው። በአዋጁ አንቀጽ 43/3/ መሰረት ተጠሪው ጥያቄውን ማቅረብ የሚገባው ዋናውን ፍርድ ለሰጠው ፍ/ቤት እንጂ የአፈፃፀም ክርክር ለሚያካሂደው አይደለም። በመሆኑም የከፍተኛ ፍ/ቤቱ ውሳኔ ይሻርልኝ የሚል ነው።

ተጠሪዎ ሐምሌ 11 ቀን 2000 ዓ.ም በተፃፈ መልሳቸውን ያቀረቡ ሲሆን፤ ይዘቱም ያቀረብኩት ጥያቄ አዋጅ ቁ. 377/1996 አንቀጽ 43/3/ መሰረት በማድረግ በዋናው ጉዳይ ፍርድ ከተሰጠ በኋላም ቢሆን ወደ ስራ በመመለስ ፈንታ ካሳ ተከፍሎኝ ልሰናበት ማለት እችላለሁ። ጥያቄዬ ያቀረብኩት በተዘጋ የፍርድ አፈፃፀም መዝገብ ሳይሆን በቀጠሮ ላይ ወይም በሂደት በነበረ የአፈፃፀም መዝገብ ውስጥ ነው። ወደ ስራ መመለሱ ይቅርብኝ ያልኩት በመካከላችን ያለው የስራ ግንኙነት የተባላሽ መሆኑ ስለተገነዘብኩኝ ነው። አመልካች በስር ፍ/ቤት ባደረጋቸው ክርክሮችም ካሳ ተከፍሎኝ እንደሰናበት ፍላጎቱ እንደነበር ነው። አመልካች ያቀረበው ጥያቄ የህግ መሰረት የሌለው በመሆኑ የከፍተኛ ፍ/ቤቱ ውሳኔ ይጽናልኝ የሚል ነው።

የግራ ቀኙ ወገኖች ክርክር አመጣጥ ከላይ እየተዘረዘረ እንደመጣው ሲመስል ተጠሪው ወደስራቸው እንዲመለሱ ማድረግ ተገቢ ነው ወይስ አይደለም? ሊከፈላቸው የሚገባ ክፍያስ ምንድን ነው ? የሚሉትን መሰረታዊ ጭብጦች በመያዝ ጉዳዩን እንደሚከተለው መርምሯል።

ከክርክሩ መረዳት እንደሚቻለው የአሁኑ ተጠሪ ቀደም ብሎ ማለትም በመ/ቁ. 36237 በአሁኑ አመልካች ላይ በፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት በዋና ጉዳይ በቀረበው ክስ መሰረት አመልካች ወደ ስራ እንዲመለሱ፤ የአራት ወራት ውዝፍ ደሞዝ እንዲከፈለው እና ወጪና ኪሳራም እንዲከፈለው በተወሰነለት መሰረት የተጠቀሱት ክፍያዎች አመልካች ለተጠሪው እንደከፈለና ወደ ስራው እንዲመለስም በደብዳቤ አሳውቆት በርክክብ ደረጃ እያለ ተመልሶ ወደ ፌ/መ/ደ/ፍ/ቤቱ በመቅረብ ወደ ስራው ከመመለስ ይልቅ ካሳ የስንብት ክፍያና ሌሎች ክፍያዎች ተከፍለውት ከስራ እንዲሰናበት እንደጠየቀ ነው። ይህ ሁኔታ በአዋጅ ቁጥር 43/3/ ከሰፈረው አኳያ ሲታይ ልዩነት ያለው ነው። በተጠቀሰው አንቀጽ የተቀመጠው መብት ተግባራዊ የሚሆነው ተጠሪው በፍርድ መሰረት የተወሰነለትን ውዝፍ ደሞዝና ሌሎች ክፍያዎች ሳይወስድ ቢሆን ኖሮ ነው። በዚህ ጉዳይ ግን ተጠሪው በፍርድ መሰረት ወደ ስራው እንዲመለስ ወስኖ በፍርድ የተወሰነለትን ክፍያዎች ከተቀበለ በኋላ ነው። ስለሆነም በፍርድ መሰረት መብቱ ከተፈጸመለት በኋላ በአዋጅ አንቀጽ 43/3/ መሰረት ወደ ስራ ከመመለስ ይልቅ የተለያዩ ክፍያዎች ተከፈለውት በአማራጭ እንዲሰናበት የቀረበ ጥያቄ ነው ማለት አይቻልም። በመሆኑም ተጠሪው ስራ መስራት እንደማይፈልግ ገልጾ እያለ የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት ወደ ስራው ይመለስ ብሎ መወሰኑ መሰረታዊ የህግ ስህተት የተፈፀመበት ሆኖ ተገኝቷል።

በመሆኑም የሚከተለውን ውሳኔ ሰጥተናል።

ው ሳ ኔ

1. የፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት በኮ/መ/ቁ. 37264፣ጥር 08 ቀን 2000 ዓ.ም የሰጠው ፍርድ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 348/1/ መሰረት ፀንቷል፤ ይፃፍ።
2. የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት በኮ/መ/ቁ. 62997፣ግንቦት 14 ቀን 2000 ዓ.ም የሰጠው ፍርድ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 348/1/ መሰረት ተሸሯል። ይፃፍ።

3. ተጠሪው ካሳና የስራ ስንብት ክፍያ ተከፍሎት በአዋጅ ቁጥር 377/1996 አንቀጽ 43/3/ መሰረት ከሥራው እንዲሰናበት የጠየቀው የፌዴራሉ መጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት በመ/ቁ. 36237 ፣ሕዳር 03 ቀን 2000 ዓ.ም በወሰነለት መሰረት የአራት ወራት ውዝፍ ደሞዜ ከተከፈለውና ወደ ሥራውም እንዲመለስ በአመልካቹ ደብዳቤ ከተፃፈለት እንዲሁም ከውሳኔው በኋላ ደሞዝ መብላት ከጀመረና ፍርዱ ከተፈፀመ በኋላ በመሆኑ ጥያቄው ተቀባይነት የለውም።
4. ወጪና ኪሳራ ይቻቻሉ፤ ጉዳዩ ያለቀ በመሆኑ መዝገቡ ወደ መዝገብ ቤት የመለስ።
የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት።

ቤ/ኃ